Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/7209

2024 12 10

P10_TA(2024)0006

Prieštaravimas įgyvendinimo aktui: didžiausia leidžiamoji karbendazimo ir metiltiofanato liekanų koncentracija

2024 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Komisijos reglamento, kuriuo dėl didžiausios leidžiamosios benomilo, karbendazimo ir metiltiofanato liekanų koncentracijos tam tikruose produktuose ar ant jų iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 396/2005 II, III ir V priedai, projekto (D089819/05 – 2024/2758(RPS))

(C/2024/7209)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Komisijos reglamento, kuriuo dėl didžiausios leidžiamosios benomilo, karbendazimo ir metiltiofanato liekanų koncentracijos tam tikruose produktuose ar ant jų iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 396/2005 II, III ir V priedai, projektą (D089819/05),

— atsižvelgdamas į 2005 m. vasario 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiantį Tarybos direktyvą 91/414/EEB ([1]), ypač į jo 14 straipsnio 1 dalies a punktą,

— atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantį Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB ([2]), ypač į jo 4 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą bei II priedo 3.6.2, 3.6.4 ir 3.6.5 punktus,

— atsižvelgdamas į 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 178/2002, nustatantį maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantį Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantį su maisto saugos klausimais susijusias procedūras ([3]), ypač į jo 5 straipsnio 1 dalį,

— atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 11, 13, 168 ir 191 straipsnius,

— atsižvelgdamas į 2021 m. liepos 5 d. Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) priimtą pagrįstą nuomonę, kuri paskelbta 2021 m. rugpjūčio 23 d. ([4]),

— atsižvelgdamas į 2024 m. sausio 10 d. EFSA priimtą pagrįstą nuomonę, kuri paskelbta 2024 m. vasario 20 d. ([5]),

— atsižvelgdamas į 2010 m. balandžio 30 d. EFSA patvirtintą ir 2010 m. gegužės 12 d. paskelbtą tarpusavio vertinimo išvadą dėl pesticidų ([6]),

— atsižvelgdamas į 2017 m. gruodžio 8 d. EFSA patvirtintą ir 2018 m. sausio 17 d. paskelbtą tarpusavio vertinimo išvadą dėl pesticidų ([7]),

([1]) OL L 70, 2005 3 16, p. 1.
([2]) OL L 309, 2009 11 24, p. 1.
([3]) OL L 31, 2002 2 1, p. 1.
([4]) EFSA pagrįsta nuomonė dėl benzimidazolo medžiagų karbendazimo ir metiltiofanato toksikologinių savybių ir didžiausios leidžiamosios liekanų koncentracijos (DLK), *EFSA Journal* 2021;19(8):e06773, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6773.
([5]) EFSA atnaujinta pagrįsta nuomonė dėl benzimidazolo medžiagų karbendazimo ir metiltiofanato toksikologinių savybių ir didžiausios leidžiamosios liekanų koncentracijos (DLK), *EFSA Journal* 2024;22(2):e8569, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8569.
([6]) EFSA, „Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance thiacloprid“, *EFSA Journal*, 2010;8(5):1598, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5595.
([7]) EFSA, „Conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance thiophanate-methyl“, *EFSA Journal*, 2018;16(1):e05133, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5133.

— atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 27 d. EFSA priimtą pareiškimą, kuris paskelbtas 2024 m. gegužės 13 d. ([8]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 5 d. Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Rizikos vertinimo komiteto (RAC) priimtą nuomonę ([9]),

— atsižvelgdamas į 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ([10]), 5a straipsnio 3 dalies b punktą ir 5a straipsnio 5 dalį,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 115 straipsnio 2 ir 3 dalis ir 4 dalies c punktą,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

A. kadangi per 2024 m. pirmąjį pusmetį vykusių ūkininkų protestų vienas iš pagrindinių reikalavimų buvo teisingas ir vienodas požiūris į iš trečiųjų valstybių importuojamus produktus, kurie turėtų atitikti tuos pačius standartus kaip ir Sąjungoje pagaminti produktai;

B. kadangi priėmus Komisijos reglamento projektą būtų galima ir toliau importuoti į Sąjungą produktus, neatitinkančius standartų, kurių laikosi Sąjungos ūkininkai;

C. kadangi dėl tokios padėties Sąjungos ūkininkai atsidurtų nepalankioje konkurencinėje padėtyje;

D. kadangi veikliosios medžiagos karbendazimo patvirtinimas nustojo galioti 2014 m. lapkričio 30 d. ir nebuvo pateikta paraiškų dėl patvirtinimo galiojimo atnaujinimo;

E. kadangi karbendazimas atitinka priskyrimo prie 1B kategorijos mutagenų ir 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų kriterijus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 ([11]) ir du iš patvarių, bioakumuliacinių ir toksiškų (PBT) medžiagų kriterijų (P ir T) pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 II priedo 3.7.2 punktą;

F. kadangi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 karbendazimas taip pat priskiriamas prie labai toksiškų vandens organizmams bei ilgalaikio poveikio labai toksiškų vandens organizmams medžiagų ir gali sukelti alerginę odos reakciją;

G. kadangi todėl pagal Reglamento (EB) Nr. 396/2005 14 straipsnio 1 dalies a punktą ir to reglamento 17 straipsnį tikslinga to reglamento II priede išbraukti karbendazimui nustatytą esamą didžiausią leidžiamąją liekanų koncentraciją (DLK);

H. kadangi vis dėlto Komisijos reglamento projekte Komisija, remdamasi 2021 m. liepos 5 d. EFSA pagrįsta nuomone, siūlo importo tikslais išlaikyti karbendazimo leidžiamuosius importo nuokrypius, viršijančius nustatymo ribą, taikomą citrinoms, žaliosioms citrinoms, mandarinams ir valgomosioms ybiškėms;

I. kadangi Komisijos reglamento projekte Komisija siūlo išlaikyti nustatytą 0,7 mg/kg DLK, remiantis citrinoms, žaliosioms citrinoms ir mandarinams taikomais leidžiamaisiais importo nuokrypiais, ir nustatyti naują EFSA nurodytą 1,5 mg/kg DLK valgomosioms ybiškėms;

J. kadangi veikliosios medžiagos metiltiofanato patvirtinimo galiojimas nebuvo atnaujintas 2020 m. spalio 15 d. po to, kai pareiškėjas atsiėmė paraišką dėl patvirtinimo galiojimo atnaujinimo;

K. kadangi metiltiofanatas atitinka priskyrimo prie 2 kategorijos mutagenų ir 2 kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų kriterijus pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 ([12]);

([8]) EFSA „Statement on the assessment of quality of data available to EFSA to derive the health-based guidance values for carbendazim“, *EFSA Journal* 2024;22(5):e8756, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8756.

([9]) RAC „Opinion proposing harmonised classification and labelling at EU level of carbendazim (ISO); methyl benzimidazol-2-ylcarbamate“; https://www.echa.europa.eu/documents/10162/5eb9760e-6c73-7f2c-1226-98d92ed847d1

([10]) OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

([11]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

([12]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantis direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

L. kadangi savo 2024 m. sausio 10 d. atnaujintoje pagrįstoje nuomonėje EFSA nustatė, kad metiltiofanatas yra žmonėms (skydliaukės veiklai) poveikį daranti endokrininę sistemą ardanti medžiaga, remdamasi moksliniais endokrininės sistemos ardomųjų savybių nustatymo kriterijais, nustatytais Komisijos reglamente (ES) 2018/605 ([13]);

M. kadangi karbendazimas yra pagrindinis metiltiofanato metabolitas augaluose;

N. kadangi 2017 m. gruodžio 8 d. EFSA tarpusavio vertinimo išvadose dėl pesticidų padaryta išvada, kad, atsižvelgiant į metiltiofanato klastogeninį potencialą, neįmanoma nustatyti toksikologinių pamatinių verčių, taikytinų vertinant riziką vartotojams ir operatoriams;

O. kadangi 2024 m. Komisija sumažino tiakloprido – veikliosios medžiagos, priskiriamos prie 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų, DLK iki atitinkamos nustatymo ribos, teigdama, kad „kol Tarnyba priims šio papildomo rizikos vertinimo [dėl poveikio endokrininei sistemai] išvadą ir atsižvelgiant į turimą susijusią informaciją apie galimą žalingą poveikį žmonių sveikatai, tikslinga laikinai sumažinti DLK ... [taikomą šiems produktams]“ ([14]);

P. kadangi todėl pagal Reglamento (EB) Nr. 396/2005 14 straipsnio 1 dalies a punktą ir to reglamento 17 straipsnį tikslinga to reglamento II priede išbraukti metiltiofanatui nustatytas esamas DLK;

Q. kadangi vis dėlto Komisijos reglamento projekte Komisija, remdamasi 2021 m. liepos 5 d. EFSA pagrįsta nuomone, siūlo importo tikslais išlaikyti metiltiofanatui leidžiamuosius importo nuokrypius, viršijančius nustatymo ribą, taikomą žaliosioms citrinoms ir valgomosioms ybiškėms; kadangi nustatyta metiltiofanato DLK žaliosioms citrinoms yra 6 mg/kg, t. y. 600 kartų didesnė už nustatymo ribą;

R. kadangi Reglamento (EB) Nr. 396/2005 5 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad liekanų kiekis neturėtų kelti nepriimtinos rizikos žmonėms ir, kai taikoma, gyvūnams;

S. kadangi Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 4 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte nustatyta, kad augalų apsaugos produktų liekanos negali turėti jokio kenksmingo poveikio žmonių, įskaitant pažeidžiamas grupes, ar gyvūnų sveikatai, atsižvelgiant į žinomą kumuliacinį ir sinerginį poveikį; kadangi to reglamento II priedo 3.6.2 punkte nustatyta, kad veiklioji medžiaga, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 priskiriama prie 1A arba 1B kategorijos mutagenų, negali būti patvirtinama; kadangi to priedo 3.6.4 punkte nustatyta, kad veiklioji medžiaga, pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 priskiriama prie 1A ar 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų, negali būti patvirtinama, nebent „atitinkamos veikliosios medžiagos [...] likučiai maiste ir pašaruose neviršija pagal Reglamento (EB) Nr. 396/2005 18 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytos numatytosios vertės“; kadangi to priedo 3.6.5 punkte nustatyta, kad veiklioji medžiaga negali būti patvirtinama, jei ji turi endokrininę sistemą ardančių savybių, nebent „atitinkamos veikliosios medžiagos [...] likučiai maiste ir pašaruose neviršija pagal Reglamento (EB) Nr. 396/2005 18 straipsnio 1 dalies b punktą nustatytos numatytosios vertės“; kadangi Reglamento (EB) Nr. 396/2005 18 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta 0,01 mg/kg numatytoji vertė;

T. kadangi Reglamento (EB) Nr. 396/2005 3 straipsnio 2 dalies g punkte nustatyta, kad leidžiamasis importo nuokrypis – tai importuojamiems produktams nustatyta DLK, kai „Bendrijoje neleidžiamas veikliosios medžiagos naudojimas augalų apsaugos produkte tam tikram produktui dėl kitų priežasčių nei visuomenės sveikata specialiam produktui ir specialiam naudojimui“; kadangi karbendazimas neatitinka tų kriterijų, nes Sąjungoje jo nebegalima patvirtinti dėl to, kad jis priskiriamas prie 1B kategorijos mutageninių medžiagų ir 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų; kadangi metiltiofanatas taip pat neatitinka tų kriterijų, nes jis priskirtas prie žmonėms (skydliaukės veiklai) poveikį darančių endokrininę sistemą ardančių medžiagų, remiantis moksliniais endokrininės sistemos ardomųjų savybių nustatymo kriterijais, nustatytais Reglamente (ES) 2018/605;

U. kadangi Reglamento (EB) Nr. 178/2002 5 straipsnio 1 dalyje teigiama, kad maisto produktus reglamentuojančiais teisės aktais siekiama vieno arba daugiau bendrųjų tikslų: aukšto lygio žmonių sveikatos apsaugos ir vartotojų interesų apsaugos, įskaitant sąžiningos prekybos maistu praktiką, atitinkamai atsižvelgiant į gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir aplinkos apsaugą;

([13]) 2018 m. balandžio 19 d. Komisijos reglamentas (ES) 2018/605, kuriuo nustatomi moksliniai endokrininės sistemos ardomųjų savybių nustatymo kriterijai ir iš dalies keičiamas Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 II priedas (OL L 101, 2018 4 20, p. 33).

([14]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=lt.

V. kadangi Komisija savo 2020 m. gegužės 20 d. komunikate „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ ([15]) paskelbė, kad „ES rems visuotinį perėjimą prie tvarių žemės ūkio maisto produktų sistemų, vadovaudamasi šios strategijos ir darnaus vystymosi tikslais“ ir kad „[š]i strategija gali padėti Europos Sąjungai atlikti svarbų vaidmenį nustatant pasaulinius standartus“; kadangi Komisija strategijoje aiškiai nurodė, kad „tvaresnei ES maisto sistemai taip pat reikalinga vis tvaresnė mūsų prekybos partnerių praktika; siekdama skatinti laipsniškai pereiti prie saugesnių augalų apsaugos produktų, ES, laikydamasi PPO taisyklių ir atlikusi rizikos vertinimą, apsvarstys galimybę peržiūrėti medžiagų, kurios atitinka atmetimo kriterijus ir kelia didelę riziką žmonių sveikatai, leistino importo nuokrypius“;

W. kadangi Komisija, remdamasi turima moksline informacija, privalo saugoti aplinką ir Sąjungos piliečius, vykdydama Reglamente (EB) Nr. 396/2005 ir Reglamente (EB) Nr. 178/2002 nustatytas pareigas ir naudodamasi juose numatytomis teisinėmis galimybėmis užtikrinti aukštą žmonių ir gyvūnų sveikatos bei aplinkos apsaugos lygį;

X. kadangi siūlomos DLK neužtikrina Sąjungos piliečių sveikatos apsaugos ir todėl prieštarauja reglamentams (EB) Nr. 396/2005 ir (EB) Nr. 178/2002;

Y. kadangi veikliosioms medžiagoms, kurios nėra patvirtintos Sąjungoje dėl priežasčių, susijusių su sveikata, DLK vertės neturėtų būti nustatytos; kadangi dėl to leistini importo nuokrypiai neturėtų būti nustatyti metiltiofanatui, nes jis priskiriamas prie endokrininę sistemą ardančių medžiagų, arba karbendazimui, nes jis priskiriamas prie 1B kategorijos mutageninių medžiagų ir 1B kategorijos toksiškų reprodukcijai medžiagų;

Z. kadangi didelių DLK nustatymo praktika propaguoja dvigubus standartus, taikomus Sąjungos ūkininkams ir trečiųjų valstybių ūkininkams, nes ne Sąjungos ūkininkai gali toliau gaminti atitinkamus maisto produktus naudodami karbendazimą ir metiltiofanatą ir juos eksportuoti į Sąjungą, ir Sąjungos ūkininkai atsiduria nepalankioje konkurencinėje padėtyje; kadangi, kita vertus, šių pesticidų naudojimas kelia pavojų žemės ūkio darbuotojų sveikatai, gyventojų sveikatai ir aplinkai valstybėse gamintojose;

1. prieštarauja Komisijos reglamento projekto priėmimui;

2. mano, kad Komisijos reglamento projektas nėra suderinamas su Reglamento (EB) Nr. 396/2005 ir Reglamento (EB) Nr. 178/2002 tikslais ir turiniu, taip pat su Reglamentu (EB) Nr. 1107/2009, įskaitant jo II priedo 3.6.2, 3.6.4 ir 3.6.5 punktus;

3. prašo Komisijos atsiimti savo reglamento projektą ir pateikti komitetui naują projektą;

4. ragina Komisiją pateikti komitetui naujo reglamento projektą, pagal kurį visos DLK, taikomos karbendazimui ir metiltiofanatui, būtų sumažintos iki atitinkamos nustatymo ribos visoms naudojimo paskirtims, ir atmesti visus prašymus dėl leistinų importo nuokrypių;

5. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai bei valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.

([15]) COM(2020)0381.